

Ófruchy historii

Pismo dla pasjonatów i historyków

Rok III

czerwiec 2016

Nr. 6 (21)

Unus et vicensimus. W tym miesiącu parafia NSPJ w Zdroju obchodzi 65 rocznicę poświęcenia kościoła. W tym samym miesiącu siostry Boromeuszki świętują 125 rocznicę przybycia do Jastrzębia. Poza tym na przestrzeni lat miało miejsce wiele ciekawych wydarzeń, o niektórych można przeczytać w dalszej części biuletynu.

D. M.

Koncert Tadeusza Bewala w Jastrzębiu-Zdroju. Jedną z najciekawszych imprez artystycznych na terenie uzdrowisk górnośląskich będzie niewątpliwie koncert Tadeusza Bewala w Jastrzębiu-Zdroju. Śpiewak ten, obdarzony niepospoli-

tej piękności i siły głosem, śpiewając dwa sezony teatralne w warszawskiej operze, stał się ulubieńcem publiczności, a dzięki Polskiemu Radju, które transmitowało na całą Europę opery, w których Bewal śpiewał główne role, zyskał popularność i uznanie znawców sztuki wokalne. Krytyka całej Polski wróży temu niepospolitemu artyście-ślazakowi wielką karierę w przyszłości, tembardziej iż Bewal wkrótce wyjedzie do Medjolanu na dalsze studia. Jak dotychczas spostrzeżenia wykazały, każdy prawie z światowej sławy śpiewaków nie sposobił się od dzieciństwa do kariery artystycznej, ale kształcił się w innym zawodzie; tak działo się i z Bewalem.

PO ODPOCZYNEK I ZDROWIE

jedźcie do perły uzdrowisk śląskich

JASTRZĘBIE-ZDRÓJ

3-tyg. kuracje ryczałtowe obniżone

w sezonie głównym już od złotych

234.—

obejmują wszelkie zaordynowane przez lekarza zdrojowego kąpiele, utrzymanie i **oddzielny** pokój bez żadnych opłat dodatkowych. Szczegółowe m-3886 formacje i prospekty:

Zakład Kąpielowy i wszystkie placówki Orbisu.

Pracując w Dyrekcji P.K.P. w Katowicach, niecodziennie prawdopodobnie marzył o sławie scenicznej, którą dzięki rzadko spotykanym walorom głosowym, wybitnemu talentowi aktorskiemu, pięknym warunkom zewnętrznym i dużej muzykalności, w ciągu lat kilku zdobył. Bewal jest rodowitym Górnioślązakiem, brał czynny udział w Powstaniach Górniośląskich jako kilunastoletni chłopiec, wykazując odwagę i dzielność. Ze względu na wielkie walory głosowe i wysoką klasę programu, koncert Tadeusza Bewala w Jastrzębiu-Zdroju jest wielkim artystycznym wydarzeniem.

"Polonia" nr 4202 z 25 czerwca 1936.

Górnice Jastrzębie - tematem prac maturalnych. Wdzięczne pole do popisu wybrała sobie grupa tegorocznych absolwentów jastrzębskiego Liceum Ogólnokształcącego im. Stanisława Staszica, pisząc prace maturalne z języka polskiego na tematy związane z historycznym rozwojem tej górniczej miejscowości. Np. w pracy maturalnej pt. "Jastrzębie-Zdrój jako hasło w słownikach, encyklopediach, leksykonach i innych wydawnictwach" - przytoczono ok. 20 opisów i określeń tej miejscowości opublikowanych w różnych źródłach informacji pisanej. Dokonując analizy tych haseł, uzasadniono ich dezaktualizację w odniesieniu do skali współczesnego Jastrzębia. Równie wartościowe są i pozostałe prace.

Postanowiło je wykorzystać w swej działalności Jastrzębskie Towarzystwo Społeczno-Kulturalne, które zapowiedziało ogłoszenie w przyszłym roku specjalnego konkursu na pisanie prac maturalnych o górniczym Jastrzębiu.

"Trybuna Robotnicza" nr 132 z 15 czerwca 1979.

Poświęcenie domu wypoczynkowego w Jastrzębiu-Zdroju.

Podniosła uroczystość odbyła się w ub. niedzielę w Jastrzębiu-Zdroju, gdzie nastąpiło uroczyste poświęcenie domu wypoczynkowego dla pracowników hut "Baildon" z Katowic i "Pokój" z Nowego Bytomia. Gmach przedstawia się niezwykle okazale, położony jest w malowniczej okolicy i posiada 100 łóżek. Ogólny koszt budowy wynosił 300 000 zł. W uroczystości wzięty udział dyrekcje obu hut, przedstawiciele władz oraz pracownicy hut, którzy przybyli do Jastrzębia specjalnym pociągiem.

"Polska Zachodnia" nr 161 z 13 czerwca 1939.

Jastrzębie Zdrój. Dnia 1 czerwca br. odbył się inauguracyjny wieczór otwarcia Domu Zdrojowego, Pensjonatów i Restauracji "Casino". Na urozmaicony program wieczoru złożyły się atrakcyjne produkcje artystów, zaangażowanych na dłuższy czas do "Casina": p. Katji Masłowej w nowym oryginalnym repertuarze, tancerki "Bernardi" w fantastycznym tańcu z

wężem Boa, oraz duetu tanecznego "Jurhan". Wieczór w istocie przeszedł mile i beztrzesko, zwłaszcza dzięki p. Masłowej, której dowcip, humor i temperament wstępny bojem zdobył sobie publiczność, powodując miły i ożywiony nastrój. Wieczór ten zaszczycił swoją obecnością wojewoda Dr. Grażyński. Żywimy nadzieję iż "Casino" w Jastrzębiu będzie nadal gromadzić elitę towarzyską G. Śląska, zachęciwszy na wstępie tak miłym i artystycznym początkiem. "Polonia" nr 1679 z 9 czerwca 1929.

Sanatorjum dla braku gotówki. Pewne posunięcia w tej sprawie spowodowały, że sprawę tą ujęło w swe ręce Ministerstwo Pracy, które przyjęło na siebie obowiązek finansowania pobytu inwalidów w Sanatorjum pod warunkiem, że korzystać będą z niego inwalidzi z całej Polski, a dla inwalidów wojennych ze Śląska przeznaczone będzie stale 20 miejsc niezależnie od 22 miejsc przeznaczonych dla śląskich inwalidów pracy i powstańców. Pozornie więc tracą na tem inwalidzi woj. ze Śląska, bo mają

Koenigsdorf-Jastrzemb,
kąpiele słońce w Górnym Szlązku. Mieszkania
zdrowe, wygodne i meblowane, poleca podczas sezonu
(693) Apteka M. MICHAŁSKIEGO.

Sprawa Sanatorjum w Jastrzębiu. Jak wiadomo Sanatorjum w Jastrzębiu powstało na skutek ustawy śląskiej z dnia 17. 12. 1924 r., która na ten cel przeznaczyła milion złotych. Budowa Sanatorjum pochłonęła większą część tej kwoty jako, że Sanatorjum zbudowane jest przy zastosowaniu planów budowy nowoczesnych sanatorjów. Z pozostałej kwoty pokrywano od roku koszty pobytu inwalidów w tem Sanatorjum. Fundusze te jednak stale ubywały i wreszcie coraz wyraźniej zaczęło się rysować widmo zamknięcia

mniejszą ilość miejsc niż dotychczas zamiast 50 tylko 20. Jeżeli jednak weźmie się pod uwagę, że gdyby Ministerstwo Pracy nie dało pieniędzy na ten cel, to Sanatorjum zostałyby zamknięte i nie byłoby w niem ani jednego miejsca dla śląskich inwalidów. Rzecz prosta, że o ile nie będzie z innych województw tylu reflektantów to ich miejsca będą również do dyspozycjidła inwalidów śląskich. O umieszczeniu inwalidów w Sanatorjum będzie stale informował okólnikami Śląski Zarząd Wojewódzki. "Inwalida" nr 4 z 20 czerwca 1929.

Moszczenica, powiat Rybnik. W niedzielę, dnia 22 maja br., parafia Moszczenica obchodziła dziesięciolecie odzyskania samodzielności. Wiadomo, że Moszczenica jest to jedna ze starszych parafii na Śląsku. Zabytkowy kościółek drewniany liczy przeszło 500 lat. Po zniszczeniu okolicy i kraju przez różne najazdy, wojny, przewroty, wioska nasza została tak wyludnioną i zubożałą, że w roku 1645 duszpasterstwo tu zwinęto, a Moszczenicę przyłączono do sąsiedniej parafii w Ruptawie. Taki stan rzeczy przetrwał aż do r. 1922, t. j. do objęcia przez Polskę tego kawałka Śląska, który dziś złączony jest z Macierzą. Wtedy to wznowiono w Moszczenicy samodzielną parafię. Duże zasługi w tem posiada obecny ks. proboszcz radca Edward Adamczyk. Dziesięciolecie parafii obchodzono w dniu 23 maja bardzo uroczystie. Wieczorem 21 maja urządono capstrzyk przed plebanją, gdzie też na ręce ks. proboszcza składano życzenia. W niedzielę przedpołudniem odbyło się solenne nabożeństwo z dziękczynnem "Te Deum". Wieczorem, staraniem komitetu

złożonego z przedstawicieli gminy, szkoły i towarzystw miejscowych, urządono akademię. Chór młodzieży szkolnej wykonał kilka pieśni religijnych i okolicznościowych; wygłoszono także deklamacje. Przemówienia i owacje składano na ręce ks. radcy E. Adamczyka, życząc mu błogosławieństwa od Boga i sił do dalszej pracy nad uświęceniem naszym. Następnie ks. proboszcz w swej mowie podniósł doniosłość znaczenia samodzielności parafii i ważność współpracy parafjan ze swym proboszczem, oraz zachęcał do łączenia się domu z Kościołem i szkołą w wychowaniu dzieci i młodzieży na dobrych katolików i synów Ojczyzny. Na zew ks. radcy Adamczyka wszyscy obecni wznieśli trzykrotny okrzyk na cześć Rzeczypospolitej Polskiej i pana prezydenta Ignacego Mościckiego. Na zakończenie wieczornicy Stow. Młodzieży Polskiej m. odegrało sztukę sceniczną p.t. "Fałszywy książę".
"Gość Niedzielny" nr 24 z 12 czerwca 1932.

Okruchy historii – pismo dla pasjonatów i historyków

Redaktor naczelny – Dariusz Mazur

Anons:

„Gazeta Gdańska” nr 138 z 23 czerwca 1934. (strona 1)

„Gazeta Warszawska” nr 155 z 15 lipca 1876. (strona 3)

Więcej o historii Jastrzębia-Zdroju na www.jaspedia.eu